

Mesura de govern

Esport i Gènere

Juny del 2022

**Ajuntament
de Barcelona**

Institut Barcelona Esports
Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps

La fita d'assolir, entre totes i tots, un esport igualitari i lliure de violències és una prioritat màxima per l'Ajuntament de Barcelona. Aquest és un objectiu que ha de fer de la nostra una societat més justa i, d'aquesta ciutat, un referent internacional pel que fa a la potenciació i al respecte per l'esport femení.

En els darrers anys hem avançat molt en la igualtat en l'esport. Això és indiscutible, però encara resta molt camí fins a assolir una equitat de gènere real i efectiva i fins a l'erradicació total de les desigualtats de gènere en l'àmbit esportiu. Precisament aquí cal molt convenciment, una feina coordinada de les institucions i de tots els agents esportius i, sens dubte, molta constància.

I és en aquest marc i amb aquest anhel que ara impulsem la mesura de govern Gènere i Esport. La nostra iniciativa referma definitivament el compromís de l'Ajuntament amb el treball per l'equitat de gènere en tots els àmbits de l'esport i que incorpora un ampli ventall de normatives dels àmbits municipal, català, estatal i internacional.

La nova mesura de govern inclou 6 línies de treball —canvi institucional, promoció de la pràctica esportiva, sostre de vidre, esdeveniments esportius, equipaments esportius i esport en l'espai públic— i, dins d'aquestes, un total de 51 accions específiques que volem executar gradualment fins a l'any 2025. Aquestes persegueixen, de manera molt concreta, introduir la perspectiva de gènere en el funcionament ordinari de la institució, fomentar la participació i visibilització de les dones en la pràctica esportiva, impulsar el seu accés i permanència real i igualitària en la gestió i direcció de les institucions i entitats, consolidar la incorporació de la perspectiva de gènere als esdeveniments esportius, sistematitzar la perspectiva de gènere en les instal·lacions esportives de la ciutat i fomentar l'esport a l'espai públic amb garanties d'igualtat i seguretat.

Aquesta mesura de govern és fruit d'un treball sistemàtic, en els últims anys, de l'Institut Barcelona Esports en l'àmbit de la Dona i l'Esport. Una aposta que també ha portat darrerament a la creació del Gabinet d'Equitat de Gènere de l'IBE, amb un doble objectiu: promoure i fomentar la participació sense desigualtats de gènere en el món de l'esport i assegurar, al mateix temps, que la perspectiva de gènere s'incorpori a tots els nivells i departaments de l'organisme.

La mesura de govern Gènere i Esport és, en definitiva, el resultat d'anys de feina compromesa, d'una ferma convicció, d'un ampli consens i d'un esforç compartit a l'hora d'assolir un esport més igualitari, just i lliure de violències, que destaquï Barcelona com un exemple a seguir.

David Escudé
Regidor d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona

La pràctica esportiva és un dret bàsic que té un gran impacte positiu en termes de salut, inclusió social, construcció de llaços comunitaris i satisfacció amb la vida. Per tant, les administracions tenim la responsabilitat d'afavorir l'accés de tota la població a l'esport en condicions d'igualtat. A Barcelona hem fet molts esforços en aquest sentit, però encara existeixen diferències en l'accés efectiu a l'esport. Una de les barreres més importants és la de gènere i diversitat sexual. Per això, des de fa anys l'Ajuntament de Barcelona impulsa actuacions per promoure l'equitat de gènere a l'esport, com la creació del Gabinet d'Equitat de Gènere de l'Institut Barcelona Esports (IBE), el Decàleg de bones pràctiques "Dones i esport" o els Protocols per prevenir i combatre les violències sexuals en l'àmbit de l'esport. Ara fem una passa endavant, amb la nova Mesura de Govern d'esport i gènere.

Una de les prioritats és consolidar el canvi institucional que ja s'ha iniciat a l'IBE, incorporant la perspectiva de gènere en les diverses vessants del seu funcionament, des de la formació als preus públics.

En segon lloc, la diagnosi ens ha mostrat que a la nostra ciutat la pràctica esportiva encara és més freqüent entre els homes que entre les dones (també en edat escolar), tot i que la diferència s'està reduint. Per això analitzarem en profunditat les causes d'aquestes diferències i impulsarem actuacions per fer-hi front. Hem de millorar la participació de dones en esdeveniments esportius com les curses populars, promoure la pràctica esportiva de les dones a l'espai públic i de la mà dels districtes millorar els principals itineraris de *running* incorporant la mirada de gènere.

També treballarem amb la xarxa de centres municipals, que apropen l'esport a tots els barris de la ciutat. Volem incrementar la presència de les dones a les pistes, així com introduir la perspectiva de gènere i de la diversitat sexual en el funcionament d'aquests equipaments, articulant les actuacions amb la Mesura de Govern per uns equipaments municipals amb perspectiva de gènere.

Donarem suport a les entitats esportives per avançar en equitat de gènere. S'ha de millorar la paritat a les juntes directives, on les dones només ocupen 1 de cada 5 llocs i entre els entrenadors i entrenadores, una professió encara molt masculinitzada.

Aquesta Mesura de Govern ha estat impulsada i construïda per la Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps i l'Institut Barcelona Esports, un treball col·laboratiu que ha permès posar en comú l'experiència municipal en polítiques de transversalitat de gènere i de promoció de l'accés a la pràctica esportiva. El resultat és aquesta mesura, que serà una eina fonamental per promoure la igualtat real i efectiva i l'eradicació de les desigualtats de gènere en l'àmbit de l'esport de la ciutat de la mà de les entitats esportives.

Laura Pérez Castaño
Tinenta d'alcaldia de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI

Índex de continguts

1. Presentació: justificació i context	5
2. Marc legislatiu i programàtic	6
2.1 Marc legislatiu	6
2.2 Marc programàtic.....	7
3. Metodologia d'elaboració	7
4. Diagnosi.....	8
4.1 Visibilització i presència de les dones en la pràctica esportiva continuada.....	8
4.2 Sostre de vidre.....	9
4.3 Esdeveniments esportius	9
4.4 Equipaments esportius amb perspectiva de gènere.....	10
4.5 Esport a l'espai públic: percepció de seguretat i violències masclistes.....	10
5.Línies d'acció	11
6.Objectius específics i actuacions	14
6.1 Resum: Línies d'acció i objectius específics	14
6.2 Actuacions.....	15
Línia d'acció 1. Canvi institucional	15
Línia d'acció 3. Sostre de vidre	17
Línia d'acció 4. Esdeveniments esportius amb perspectiva de gènere.....	18
Línia d'acció 5. Equipaments esportius amb perspectiva de gènere	19
Línia d'acció 6. Esport a l'espai públic: percepció de seguretat i violències masclistes	20
7. Governança, vigència i sistema de seguiment	21
8. Pressupost.....	22

1. Presentació: justificació i context

La pràctica esportiva és un hàbit indispensable per a una bona qualitat de vida. Actualment els beneficis de l'activitat física i l'esport es troben a l'abast de nenes, noies i dones de qualsevol edat. No obstant això, la paritat i la igualtat de gènere encara no són una realitat en l'esport, de manera que l'Administració pública, entitats, associacions i clubs han de continuar treballant per promoure cada vegada més l'esport entre les dones de totes les edats, diversitat sexual i de gènere, orígens i contextos culturals, així com també amb discapacitat.

Amb la finalitat de donar resposta a aquesta realitat, el 2021, l'Institut Barcelona Esports crea el Gabinet d'Equitat de Gènere com a òrgan interdepartamental de caràcter tècnic amb un Pla d'actuació 2021-2023. Per altra banda, ja en el primer Pla per la Justícia de Gènere de l'Ajuntament de Barcelona (2016-2020) se subratllava la necessitat de millorar l'accés i la participació de les dones a la pràctica esportiva, incrementar el percentatge de representació femenina en les posicions tècniques o directives dels clubs i promoure la visibilització de les dones a l'esport. Ara, a partir del nou Pla per la Justícia de Gènere (2021-2025) es fa un èmfasi especial i més ambiciós en l'àmbit de l'esport, ampliant-ne els objectius i les accions a implementar.

A partir d'aquesta trajectòria, des de l'Institut Barcelona Esports i la Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps es vol continuar avançant mitjançant la present **mesura de govern Gènere i Esport**. Aquesta s'orienta a donar resposta al següent objectiu general:

Promoure la igualtat real i efectiva, i l'erradicació de totes les desigualtats de gènere en l'àmbit de l'esport de la ciutat de Barcelona

2. Marc legislatiu i programàtic

2.1 Marc legislatiu

La **mesura de govern Esport i Gènere** s'emmarca dintre d'un ventall de normatives en matèria d'igualtat de gènere de l'àmbit internacional, estatal, català i municipal. Principalment, es ressalten les següents:

- La **Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes**, especifica que les entitats locals han d'integrar el dret d'igualtat en l'exercici de les seves competències. Així mateix, en el seu *article 29 Esports*, estableix que tots els programes públics de desenvolupament de l'esport han d'incorporar la consideració del principi d'igualtat real i efectiva entre dones i homes en el seu disseny i execució.
- La **Llei catalana 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes**, a l'*article 30 Esports*, defineix, entre d'altres disposicions, que les polítiques esportives han de: a) garantir la igualtat efectiva de dones i homes per practicar activitat física i esport, tant de lleure com de competició, en tots els nivells; b) fomentar la incorporació, la participació i la continuïtat de les dones en l'esport en totes les etapes de la vida, i incloure programes de conscienciació i foment de la presència de dones en els òrgans de decisió esportius i de dirigents esportives; c) incorporar indicadors de perspectiva de gènere en els diferents àmbits de l'esport a Catalunya; d) elaborar protocols i mecanismes de prevenció i actuació davant de la violència masclista en la pràctica esportiva i en l'esport en general.
- El **Reglament per a l'Equitat de Gènere de l'Ajuntament de Barcelona** (aprovat el 2018) estableix que tots els àmbits de l'organització municipal -àrees i districtes- han d'analitzar el caràcter estructural de la situació diferencial entre dones i homes en les seves línies d'actuació, planificar amb perspectiva de gènere i dur a terme accions específiques encaminades a pal·liar les desigualtats per raó de gènere (art. 7). Per altra banda, segons l'article 21, cada àrea, districte, òrgan autònom o empresa pública ha de disposar de personal municipal que sigui referent i format en matèria de polítiques públiques d'igualtat de gènere encarregat de garantir l'aplicació de la transversalitat de gènere.

2.2 Marc programàtic

La mesura es vincula amb altres polítiques que s'estan desenvolupant en el marc de l'Ajuntament de Barcelona. Concretament, es nodreix i sustenta a partir de dos plans complementaris:

- El **II Pla per la Justícia de Gènere (2021-2025)**, l'instrument fonamental d'actuació de l'Ajuntament de Barcelona per a l'eliminació de les desigualtats de gènere, que inclou dins d'un dels seus eixos estratègics (Eix 3, Ciutat de Drets) l'àmbit d'Esports. Aquest aborda dos objectius: fomentar la igualtat de gènere a la pràctica esportiva i incorporar la perspectiva de gènere als equipaments, entitats i esdeveniments esportius de la ciutat.
- El **Document base i pla d'actuació (2021-2023) del Gabinet d'Equitat de Gènere de l'Institut Barcelona Esports**, que constitueix l'instrument d'actuació de l'IBE per garantir l'eliminació de les desigualtats de gènere i que és una eina per a la promoció de l'equitat entre dones i homes a l'esport a la ciutat.

3. Metodologia d'elaboració

Per a l'elaboració d'aquesta mesura de govern s'ha partit de la recollida i anàlisi de dades i indicadors sobre la realitat de l'esport a la ciutat des de la perspectiva de gènere. Les fonts d'informació utilitzades han estat tant de caràcter primari (dades pròpies dels serveis i la gestió de l'Institut Barcelona Esports) com secundari, recurrent a estudis i enquestes com l'Enquesta d'Hàbits Esportius, l'Enquesta de Violència Masclista de Catalunya (amb explotació específica per Barcelona) o l'Enquesta Municipal Òmnibus.

Una vegada realitzada la diagnosi, s'han fixat els objectius, dissenyat les línies d'acció i formulat les actuacions. Tot plegat, tenint en compte, en primer lloc, **la necessària coherència i articulació amb el marc programàtic de l'Ajuntament de Barcelona**. És a dir, amb el Document Base i Pla d'Actuació del Gabinet d'Equitat de Gènere de l'Institut Barcelona Esports (2021-2023) i el II Pla per la Justícia de Gènere (2021-2025).

A més, en segon lloc, s'han buscat les aportacions dels diferents agents clau. En concret, durant el mes d'abril del 2022, s'han realitzat **sessions de treball amb el Gabinet d'Equitat de Gènere de l'IBE i amb el Grup d'Equitat de gènere del Consell d'Esport**. Aquest últim està integrat per diverses entitats esportives de la ciutat que, específicament, vetllen i treballen per la igualtat de gènere en l'àmbit esportiu.

Aquests espais han permès l'intercanvi, la deliberació i el consens sobre les necessitats, els reptes i les prioritats de la mesura de govern, permetent així que aquesta sigui un instrument més de coproducció de les polítiques esportives municipals.

4. Diagnosi

L'anàlisi de les dades i les informacions qualitatives sobre la realitat de l'esport des de la perspectiva de gènere permet diferenciar cinc àmbits en els que es concentren les desigualtats i discriminacions. Són els següents:

1. La visibilització de les dones en la pràctica esportiva.
2. El sostre de vidre.
3. Els esdeveniments esportius.
4. Els equipaments esportius.
5. L'esport a l'espai públic.

Així doncs, a continuació, la diagnosi s'estructura al voltant de cada un d'aquests temes.

4.1 Visibilització i presència de les dones en la pràctica esportiva continuada

Les estadístiques demostren que **la pràctica esportiva segueix sent més freqüent entre els homes**. Així es desprèn, per exemple, de la darrera enquesta d'hàbits esportius de la població adulta de la ciutat (2017)¹ que indica que el 69,2% de les dones i el 74,4% dels homes fan esport. No obstant això, també s'identifica un important increment de l'activitat esportiva femenina (d'un 18,5) si es compara amb l'anterior edició de l'enquesta que era de 2013.

La pràctica esportiva de la població escolar també continua sent majoritàriament masculina: 72,3% les noies i 80,6% els nois², tot i que en aquesta franja d'edat la participació femenina ha crescut 3 punts respecte l'anterior enquesta. Malgrat això, se segueix veient un cert abandonament de la pràctica femenina en el pas de primària a secundària: de 4rt a 6è de primària el 74,3% de noies practica esport mentre que de 1r i 2n d'ESO baixa al 71,7%. En el cas dels nois la dinàmica és totalment inversa: la pràctica augmenta de manera significativa de 4t a 6è de primària (81%) a 1r-2n d'ESO (85%). Per tant, és fonamental abordar el prematur abandonament de l'esport per part de les adolescents.

Encara avui continuen existint **alguns esports molt segregats per sexe**. De fet, els esports més practicats pels nois són el futbol (40%), el bàsquet (13%), els esports de lluita (9%) i la natació (8%). Per contra, les noies practiquen més danses (23%), bàsquet (9%), natació (9%) i patinatge (8%). Si bé és cert que en els últims anys s'ha detectat una millora en aquesta segregació³, s'ha de continuar treballant per combatre els estereotips i les limitacions d'accés i permanència del sexe menys representat als esports tradicionalment feminitzats i masculinitzats.

El manteniment d'una bona salut és el motiu principal per practicar esport per a la immensa majoria de barcelonines (73,4%), mentre que **la manca de temps és la causa primordial** (50,7%)

¹ Enquesta d'hàbits esportius de la població adulta de la ciutat de Barcelona. Barcelona: Institut Barcelona Esports, 2017.

² Viñas, J. Estudi dels hàbits esportius de la població escolar de la ciutat de Barcelona. Barcelona: Institut Barcelona Esports, 2018.

³ Al llarg del pla anterior, la proporció de nois que participen en esports feminitzats ha augmentat, passant del 2,9% l'any 2016 al 5,7% l'any 2019.

entre les que no fan cap activitat física. En aquest punt, cal evidenciar com les **dificultats de conciliació de la vida professional, personal i familiar** afecten directament en l'abandonament de la pràctica esportiva de les dones adultes.

En relació amb l'activitat física escollida, les dones es decanten per caminar (37,1%) o bé per nedar (22,3%). Pel que fa a la participació de les dones en els programes de l'IBE, es pot mencionar, per exemple, *Activa't als Parcs*, on la majoria de les participants són dones, (el 87,5%), mentre que a *Convivim Esportivament* i a *Caminades Barnatresc* suposen el 51% del total i al *Campus Olímpia* hi participa el 40%.

4.2 Sostre de vidre

La **proporció de dones a les juntes directives de les federacions esportives ha augmentat** els darrers 20 anys, passant de gairebé el 9% l'any 2000 al 20,7% el 2020⁴. Si bé és veritat que s'ha duplicat la presència de dones, **encara queda molt per assolir la paritat**.

L'any 2020 les juntes directives dels consells esportius de Catalunya estaven en un 27% formades per dones. A més, si s'analitza la composició de les juntes directives dels clubs esportius segons els càrrecs ostentats, s'observa que a mesura que augmenta la jerarquia, la presència de les dones disminueix, fet que reflecteix un sostre de vidre que limita el seu accés a càrrecs de més nivell. Així, per exemple, s'ha de destacar que a la presidència només hi ha un 11% de dones⁵.

Per últim, **l'ocupació en l'àmbit d'entrenadores i entrenadors esportius continua sent un espai d'homes**. Les darreres dades de 2019⁶ indiquen que les dones continuen representant una mica més del 15% del total d'aquest col·lectiu. Les feines que representen esferes de responsabilitat o poder són les que més resistències oposen a que les dones hi accedeixin.

Per últim, s'ha de ressaltar que aquest any 2022, és la 15a edició del Premi Dona i Esport, ocasió on es posa en valor i es visibilitza l'esport femení i on cada vegada es presenten més candidatures (49 candidatures el 2021).

4.3 Esdeveniments esportius

Durant les darreres dècades, la presència de les dones ha esdevingut una constant en les manifestacions esportives de Barcelona, però encara **queda marge per augmentar la participació femenina en alguns dels esdeveniments de la ciutat**. Per exemple, el 2020, a proves com la Marató o la Mitja Marató, la participació femenina representà un 29% (un 35% a la Mitja Marató el 2022); a curses populars (com la dels Bombers o la Mercè) un 32%; i específicament, a la cursa dels Nassos un 29%. Cada any, aquestes xifres augmenten una mica cap el que es considera la paritat. És important destacar una elevada participació de les dones en altres esdeveniments, com ara la Cursa de El Corte Inglés, on van ser la majoria (54,8%), la Festa del Fitness (90% de dones) i la Cursa de la Dona, on representen el 100% per normativa d'inscripció.

⁴ Dossier estadístic Dones i esport, Observatori Català de l'Esport, Generalitat de Catalunya, 2021.

⁵ Observatori Català de l'Esport (2016). Evolució dels clubs esportius a Catalunya de 2009 a 2015.

⁶ Observatori Català de l'Esport, 2020; a partir de les federacions esportives corresponents, 2019

4.4 Equipaments esportius amb perspectiva de gènere

Les dades de l'IBE descriuen que, a principis de 2020, hi havia 98.535 dones abonades a les instal·lacions esportives municipals. Amb la situació de pandèmia, s'ha produït un important descens en el nombre de persones abonades a les instal·lacions adscrites a l'IBE, especialment entre les dones. A finals de 2020 només hi havia 62.337 dones abonades a les instal·lacions. És a dir, un 37,8% de les dones abonades es van donar de baixa. Si bé es veritatat que el 2021 s'ha constatat un increment d'altres, aquesta recuperació és lenta.

Taula 1. Abonats/des de les IEM (Instal·lacions Esportives Municipals) adscrites a l'IBE

Instal·lacions esportives	2019					2020					2021				
	Homes		Dones		Total	Homes		Dones		Total	Homes		Dones		Total
	Núm	%	Núm	%		Núm	%	Núm	%		Núm	%	Núm	%	
CEM	94.680	49,00%	98.535	51,00%	193.215	63.882	51,04%	61.273	48,96%	125.155	71.063	51,01%	68.243	48,99%	139.306
IEM especialitzades	3.132	77,07%	932	22,93%	4.064	3.242	75,29%	1.064	24,71%	4.306	3.312	76,86%	997	23,14%	4.309
Total	97.812	49,58%	99.467	50,42%	197.279	67.124	51,85%	62.337	48,15%	129.461	74.375	51,79%	69.240	48,21%	143.615

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBE, 2019-2021.

Tot i que en el cas dels centres esportius municipals les dades revelen que hi havia més dones abonades que homes entre 2010 i 2019, després ells passen a la primera posició sense una diferència molt significativa, però es pot comprovar que al llarg dels anys l'ús de les instal·lacions municipals especialitzades com les del rugbi, el tir amb arc, l'hípica, etc. està més masculinitzat.

4.5 Esport a l'espai públic: percepció de seguretat i violències masclistes

Si bé **no es disposa de dades oficials sobre la seguretat amb perspectiva de gènere en la pràctica de l'esport a l'espai públic**, l'Enquesta de Violència Masclista posa de manifest que les dones denuncien que el 19% dels casos de violència masclista que pateixen és justament a l'espai públic⁷.

Segon l'Enquesta Òmnibus municipal de l'Ajuntament de Barcelona de 2021, el 26% de les dones considera que és poc fàcil fer esport a l'espai públic de la ciutat i el 9,5% que no és gens fàcil, és a dir, un total d'un **35,5% de les dones troba dificultats a l'hora de practicar esport a l'espai públic**.

Així mateix, segons un estudi recent de Zurich-RACC⁸, **un 19% de les dones que fa *running* a Barcelona ha sofert assetjament mentre practicava aquesta activitat, més del doble que els homes**. Aquestes situacions violentes (físiques o verbals) es produeixen més als carrers mal il·luminats i amb poca gent (38% en el cas de les dones i 29% en el dels homes). El 56% dels episodis d'assetjament cap a les dones corredores han estat al capvespre o a la nit i sobretot en espais naturals, com ara en parcs.

⁷ Enquesta violència masclista, 2016

⁸ "Pràctica de *running* a Barcelona des d'una perspectiva de gènere", Zurich-RACC, 2021.

Així mateix, el 19% de les dones que fa *running* a l'espai públic afirma que podria abandonar aquesta pràctica com a conseqüència de situacions d'assetjament i agressions viscudes, enfront de només el 10% dels homes. Per últim, pràcticament **la totalitat de les dones (94%) pren mesures de seguretat personal**, com ara evitar vies mal il·luminades i solitàries, triar franges horàries amb gent i anar acompanyades. És obvi, doncs, que es tracta de mesures que limiten la llibertat de les dones en la pràctica de l'esport i en condicionen el gaudiment.

5. Línies d'acció

Les **línies d'acció de la mesura de govern Esport i Gènere** s'han organitzat tenint en compte als àmbits de desigualtats exposats a la diagnosi i donant-hi resposta. Així mateix, s'ha incorporat una primera línia addicional relacionada amb el canvi organitzatiu i cultural del propi IBE.

A continuació, es presenten les 6 línies d'acció:

5.1 Canvi institucional

Aquesta línia s'orienta a **consolidar el canvi organitzatiu per tal de garantir la incorporació i interiorització d'aquesta mirada i de la perspectiva de gènere en el funcionament, les pràctiques, els instruments de gestió pública i la cultura de l'IBE**. Es tracta d'un eix de treball intern per impulsar un bon govern de les polítiques esportives en termes d'equitat de gènere. Té com a principal repte la transformació cultural i millora del model organitzatiu de l'IBE. I per això, treballa aspectes com les estructures institucionals per a la igualtat de gènere, la formació i sensibilització en igualtat i els pressupostos amb perspectiva de gènere, entre d'altres.

5.2 Promoció de les dones a la pràctica esportiva

La segona línia **fomenta la participació i visibilització de les dones, des de la seva diversitat, en una pràctica esportiva sense desigualtats**. Per aconseguir-ho, és fonamental introduir una mirada interseccional; és a dir, tenint en compte l'encreuament del gènere amb altres categories que poden generar desigualtats o privilegis (la classe social, l'origen, l'edat, la diversitat sexual i de gènere, la discapacitat, etc.). Si bé durant la diagnosi només ha estat possible recollir dades significatives al voltant de l'edat, es considera prioritari analitzar i abordar les altres categories a partir de nous estudis.

Concretament, aquesta segona línia estableix i reforça actuacions de promoció esportiva per a les dones de la ciutat. Així mateix, fomenta la competició femenina i aborda reptes com l'abandonament de l'esport femení, els estereotips de gènere i la segregació per sexe de determinats esports (feminitzats/masculinitzats).

5.3 Sostre de vidre

Aquesta línia **treballa en l'accés i permanència real de les dones en la gestió i direcció de les institucions i entitats esportives**. Només abordant les diferents discriminacions directes i indirectes s'aconseguirà una presència paritària i amb garanties d'igualtat en càrrecs clau de l'àmbit esportiu.

Es per això que fa especial incidència en el treball directe amb entitats a partir d'actuacions formatives, de sensibilització i d'acompanyament. I també en la visibilització i el reconeixement de dones directives en l'esport.

5.4 Esdeveniments esportius amb perspectiva de gènere

Barcelona és una ciutat on se celebren múltiples esdeveniments esportius, tant organitzats des del propi Ajuntament com per part d'entitats privades amb suport i finançament municipal. En ambdós casos, cal vetllar perquè no es reproduïxin rols i estereotips de gènere i per a la promoció de la participació femenina.

Aquesta línia té la finalitat de **garantir la perspectiva de gènere en els esdeveniments de la ciutat**. A més, recull actuacions relacionades amb la capacitació, la sensibilització i l'establiment de criteris de gènere tant per a entitats com per a l'administració.

5.5 Equipaments esportius amb perspectiva de gènere

Els equipaments esportius ofereixen la possibilitat d'establir relacions i dur a terme múltiples activitats que millorin la qualitat de vida de les persones. És per això que han de ser **espais inclusius, que fomentin els drets bàsics d'una ciutadania diversa; han de garantir la no-discriminació per motius de gènere, edat, cultura, identitat de gènere, orientació sexual, capacitat funcional, classe social**, etc. I tot això passa perquè el disseny, la implantació i la gestió dels equipaments incorporin la perspectiva de gènere i situïn, així, la vida quotidiana al centre.

Les actuacions d'aquesta línia estaran articulades amb la **mesura de govern per uns equipaments municipals amb perspectiva de gènere** que aposta per centres connectats amb l'entorn, edificis accessibles i flexibles per a diverses activitats, espais de lactància i mobiliari adaptat, formació en matèria de gènere al personal, impuls d'una xarxa d'espais inclusius de cures municipals i protocols per a la prevenció i l'abordatge de les violències masclistes que garanteixin espais segurs per les dones en totes les seves diversitats.

5.6 Esport a l'espai públic: percepció de seguretat i violències masclistes

A més d'incidir en la incorporació de la perspectiva de gènere en els equipaments i esdeveniments esportius de la ciutat, **s'ha d'abordar de forma prioritària l'esport femení a l'espai públic**. Aquesta línia fa referència a l'ús equilibrat per totes les persones de l'espai públic per dur a terme activitats esportives i amb garanties d'igualtat i seguretat.

En aquest sentit, es considera necessari fer una diagnosi específica sobre aquesta qüestió a Barcelona i intervenir en els espais per tal fomentar la participació de les dones i millorar la percepció de seguretat, de manera que s'afavoreixi una pràctica esportiva més igualitària.

6. Objectius específics i actuacions

Per cada línia d'acció s'ha identificat un objectiu específic que es desplega a través d'un seguit d'actuacions. A continuació, primer s'exposa un resum dels objectius de la mesura i després es desenvolupen les actuacions.

6.1 Resum: Línies d'acció i objectius específics

<i>Línies d'acció</i>	<i>Objectius específics</i>
1. Canvi institucional	• Consolidar el canvi organitzatiu i cultural del l'IBE per tal de garantir la incorporació de la perspectiva de gènere en el seu funcionament, pràctiques i instruments de gestió pública.
2. Promoció esportiva	• Fomentar la participació i visibilització de les dones , des de la seva diversitat, en una pràctica esportiva sense desigualtats de gènere.
3. Sostre de vidre	• Impulsar l' accés i permanència real i igualitària de les dones en la gestió i direcció de les institucions i entitats esportives.
4. Esdeveniments esportius	• Consolidar la perspectiva de gènere als esdeveniments esportius de la ciutat.
5. Equipaments esportius	• Sistematitzar la perspectiva de gènere en el disseny, la implantació i la gestió dels equipaments esportius de la ciutat.
6. Esport a l'espai públic	• Fomentar l' esport a l'espai públic amb garanties d'igualtat i seguretat .

6.2 Actuacions

Línia d'acció 1. Canvi institucional

Objectiu: Consolidar el canvi organitzatiu i cultural del l'IBE per tal de garantir la incorporació de la perspectiva de gènere en el seu funcionament, pràctiques i instruments de gestió pública.

Línia d'acció 1: Actuacions

- 1.1. Consolidació de la figura de referent en transversalitat de gènere.
- 1.2. Consolidació del Gabinet d'Equitat de Gènere de l'IBE.
- 1.3. Formació específica sobre temes d'equitat de gènere i esport a tot el personal de l'IBE.
- 1.4. Elaboració de decàlegs sobre la incorporació de la perspectiva de gènere a diferents departaments de l'IBE.
- 1.5. Consolidació de la incorporació de clàusules d'igualtat com a criteris d'adjudicació o d'execució en la contractació i plecs de concessions.
- 1.6. Ampliació de criteris d'igualtat a les subvencions específiques de l'esport.
- 1.7. Valoració d'aplicació de bonificacions i descomptes de preus públics i ajudes a les instal·lacions i activitats esportives tenint en compte la perspectiva de gènere.
- 1.8. Impuls de l'equilibri dels horaris entre els equips masculins i femenins. Possibilitat de contemplar als plecs d'establir un equilibri alternant les temporades.
- 1.9. Augment i millora de la incorporació de la perspectiva de gènere en els pressupostos de l'IBE.

Línia d'acció 2. Promoció de la pràctica esportiva

Objectiu: Fomentar la participació i visibilització de les dones, des de la seva diversitat, en una pràctica esportiva sense desigualtats de gènere.

Línia d'acció 2: Actuacions

2.1 Consolidació del grup de treball d'equitat de gènere al Consell Municipal de l'Esport, a partir del grup de treball dona i esport de l'anterior mandat i amb la incorporació de membres experts/es al grup.

2.2. Explotació de dades de l'Enquesta d'Hàbits Esportius per estudiar la pràctica esportiva de les dones amb mirada interseccional.

2.3. Definició d'accions de millora de promoció de les dones a l'esport tenint en compte la mirada interseccional i adaptant, per exemple, horaris i espais a col·lectius específics.

2.4. Estudi sobre les variables d'abandonament de la pràctica esportiva de les noies durant els estudis de secundària, en l'explotació de les dades de l'enquesta d'hàbits esportius de fins a 17 anys.

2.5. Visibilització a les accions, projectes i bones practiques amb perspectiva de gènere de les entitats esportives del Consell Municipal d'Esports.

2.6. Difusió d'unitats didàctiques per abordar temes de gènere en el programa d'esport escolar en horari lectiu (aquestes abordaran entre d'altres temes la presència de l'esport femení en mitjans de comunicació, les referents en l'esport femení, els estereotips de gènere, la segregació horitzontal a l'àmbit esportiu, noves masculinitats, etc.).

2.7. Revisió dels productes escrits (documentació, formularis d'inscripció, comunicació externa, etc.) per garantir una comunicació inclusiva i no sexista a les activitats de promoció esportiva.

2.8. Estudi de possibles accions positives de caràcter econòmic per a la facilitació de la pràctica esportiva femenina, masculina o mixta en funció de la modalitat en adolescència.

2.9. Foment de programes de promoció de la pràctica esportiva entre les dones, fent èmfasi en aquells que s'orientin a les dones adultes amb càrregues de cura (per exemple, famílies amb criatures, cuidadores de gent gran, etc).

2.10. Elaboració del protocol de prevenció, detecció i acció contra les violències sexuals per activitats esportives per persones adultes.

2.11. Realització de formacions anuals per entitats en matèria de prevenció i intervenció davant les violències sexuals (actuació complementària a la 2.10.)

2.12. Realització de formacions de diversitat de gènere, d'inclusió i prevenció de violències lgtbi-fòbiques en àmbit esportiu per entitats.

2.13. Suport als districtes, entitats, federacions etcètera per a l'organització de formacions en temes de gènere, diversitat, igualtat en l'àmbit esportiu.

2.14. Publicació bianual del Quadern Dones i Esports, revista dedicada a l'esport femení.

Línia d'acció 3. Sostre de vidre

Objectiu: Impulsar l'accés i permanència real i igualitari de les dones en la gestió i direcció de les institucions i entitats esportives.

Línia d'acció 3: Actuacions

3.1. Assessorament i acompanyament tècnic per a la implementació de mesures i plans d'igualtat a les entitats esportives.

3.2. Realització de formacions periòdiques en matèria de mesures i plans d'igualtat per a entitats esportives.

3.3. Creació d'una nova categoria del Premi Dona i Esport per promoure i visibilitzar les dones en càrrecs directius o dones emprenedores en l'esport.

3.4. Treball amb les entitats esportives per tal que facin accions positives d'accés a les juntes i llocs de responsabilitat entre les dones que les integren i per incrementar el nombre d'entrenadores, preparadores físiques i directores tècniques.

3.5. Reconeixement i visibilització de dones referents directives, entrenadores i emprenedores en esport: per exemple, campanyes, xarxes, aliances amb mitjans, jornades, entrevistes al Quadern Dones i Esport o altres publicacions, vídeos del premi Dona i Esports, etc.

3.6. Realització en el marc del Grup Equitat de Gènere del Consell Municipal de l'Esport de sessions per compartir bones practiques de funcionament i organització de juntes directives paritàries.

3.7. Promoció i foment de convenis amb universitats per a pràctiques especialitzades en esport i gènere.

Línia d'acció 4. Esdeveniments esportius amb perspectiva de gènere

Objectiu: Consolidar la incorporació de la perspectiva de gènere als esdeveniments esportius de la ciutat.

Línia d'acció 4: Actuacions

4.1. Promoció d'accions positives i de sensibilització en clau de gènere en el marc d'esdeveniments esportius amb presència important femenina.

4.2. Assessorament i formació específica en matèria de gènere a les entitats i empreses organitzadores dels esdeveniments esportius.

4.3. Elaboració i difusió d'una llista de verificació amb criteris d'esdeveniments esportius inclusius des de la perspectiva de gènere.

4.4. Sensibilització i difusió d'informació en les borses de corredors/es i/o als estands sobre promoció de les dones i de l'esport femení, lluita contra la lgtbi-fòbia, l'assetjament i les violències masclistes en l'esport.

4.5. Creació d'aliances amb mitjans de comunicació i dur a terme campanyes de promoció específiques per incentivar la participació de les dones en els esdeveniments populars i donar més visibilitat als esdeveniments amb presència femenina.

4.6. Impuls per a la conversió de Barcelona en un referent mundial pel que fa a la consecució de records i bones marques en esport femení. Cercar l'associació i la imatge, a nivell mundial, de Barcelona amb l'esport femení (per exemple, campanyes per destacar les participacions femenines i els rècords femenins a les curses de Barcelona).

4.7. Avaluació de la viabilitat de l'establiment d'espais de cures en els esdeveniments de participació massiva.

Línia d'acció 5. Equipaments esportius amb perspectiva de gènere

Objectiu: *Sistematitzar la perspectiva de gènere en el disseny, la implantació i la gestió dels equipaments esportius de la ciutat.*

Línia d'acció 5: Actuacions

5.1. Aplicació i seguiment de la mesura de govern sobre equipaments amb perspectiva de gènere, pel que fa al disseny, la implantació i la gestió de les IEM. (Això implicarà, entre altres accions, l'adaptació de vestuaris familiars, la visibilitat i la il·luminació, etc).

5.2. Elaboració i difusió d'un document (guia, infografia, etc.) amb recomanacions per incloure la perspectiva de gènere en disseny, la implantació i la gestió de les instal·lacions esportives inclusives.

5.3. Constitució d'una taula amb responsables de projectes de construcció i arranjament d'equipaments esportius per tal de millorar la incorporació de la perspectiva de gènere.

5.4. Revisió dels productes escrits (documentació, formularis, comunicació externa, pàgina web, etc.) per tal de garantir una comunicació inclusiva i no sexista d'una mostra d'equipaments.

5.5. Formació de monitors/es i personal dels equipaments en comunicació inclusiva i no sexista.

5.6. Elaboració del protocol de prevenció, detecció i acció contra les violències masclistes en equipaments esportius (amb especialment èmfasi en les violències sexuals).

5.7. Realització d'una formació en matèria de prevenció i intervenció davant les violències sexuals adreçada al personal implicat en la implementació del protocol.

5.8. Formació en matèria de diversitat sexual i de gènere en l'àmbit esportiu i la gestió d'equipaments municipals inclusius.

5.9. Difusió de manifest i de circuit per denunciar les violències lgtbi-fòbiques en equipaments esportius.

5.10. Propostes i difusió de bones practiques de gestió d'espais polivalents, de vestidors i serveis inclusius.

5.11. Auditoria de l'aplicació de recomanacions sobre la perspectiva de gènere en una mostra d'IEM i equipaments esportius.

Línia d'acció 6. Esport a l'espai públic: percepció de seguretat i violències masculistes

Objectiu: Fomentar l'esport a l'espai públic amb garanties d'igualtat i seguretat.

Línia d'acció 6: Actuacions

6.1. Anàlisi, detecció i millora d'espais públics esportius, amb mirada de gènere, en punts de la ciutat (grup de treball amb els districtes sobre l'ús de l'espai públic amb perspectiva de gènere i propostes de millores en alguns punts).

6.2. Disseny i implantació de nous models d'espais urbans esportius on dur a terme la pràctica esportiva de modalitats que no tenen cabuda en l'actual oferta.

6.3. Projecte pilot d'anàlisi i propostes de millora en itineraris de *running* tenint en compte la perspectiva de gènere (es concretarà a partir de la realització de marxes exploratòries esportives a varis itineraris de la ciutat).

6.4. Reconeixement de la pràctica esportiva de les dones a l'espai públic: campanyes o aliances amb mitjans de comunicació, etc.

7. Governança, vigència i sistema de seguiment

La **governança de la mesura de govern Esport i Gènere** s'estructura al voltant del Gabinet d'Equitat de Gènere de l'IBE i del Grup de Treball d'Equitat de Gènere del Consell Municipal de l'Esport afavorint així la coresponsabilitat i coproducció del conjunt d'agents implicats.

Per un costat, el **Gabinet d'Equitat de Gènere de l'IBE**, que és un òrgan interdepartamental de caràcter tècnic, tindrà les funcions següents:

- Impulsar la implementació de les actuacions de la mesura de govern.
- Dur a terme totes les tasques necessàries de coordinació amb la resta d'òrgans municipals implicats i de gestió de la mesura de govern.
- Convocatòria de les reunions del Grup de Treball d'Equitat de Gènere del Consell Municipal de l'Esport per al seguiment de la mesura de govern.
- Elaboració dels informes de seguiment i avaluació de la mesura de govern.

Tots aquests treballs tècnics podran **tenir el suport de la Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps**, l'òrgan municipal responsable de la transversalització de la perspectiva de gènere en el funcionament i el conjunt de polítiques de l'Ajuntament de Barcelona.

D'altra banda, el **Grup de Treball d'Equitat de Gènere del Consell Municipal de l'Esport**, en relació amb la present mesura de govern, tindrà les següents funcions:

- Assessorar el Gabinet d'Equitat de Gènere en qüestions específiques relacionades amb l'impuls i la implementació de les actuacions de la mesura de govern.
- Conèixer els informes de seguiment i avaluació de la mesura de govern.
- Conèixer el pressupost municipal executat en el marc de la implementació de la mesura de govern.
- Incentivar la implicació de les entitats esportives de la ciutat en l'assoliment dels objectius de la mesura de govern.
- Informar periòdicament al plenari del Consell Municipal de l'Esport dels avenços en la implementació de la mesura de govern.

Pel que fa a la **vigència de la mesura de govern Esport i Gènere** és des de la seva aprovació fins al maig de 2025.

Per últim, l'**estratègia de seguiment** prevista per la **mesura de govern Esport i Gènere** basa en un monitoratge continuat que, d'una banda, permetrà valorar periòdicament el grau d'execució, avenços i necessitats de reformulació de les actuacions i, de l'altra, facilitarà la transferència d'informació, la transparència i la rendició de comptes.

Per això, es preveu l'elaboració d'un **informe anual de seguiment** de les actuacions i la realització d'un **informe final d'avaluació** que serà realitzat per una entitat externa amb expertesa en avaluacions de polítiques públiques amb perspectiva de gènere i mirada interseccional. Ambdós informes es presentaran, i una vegada realitzats, al **Grup de Treball d'Equitat de Gènere**.

8. Pressupost

Pressupost	2022-2025
Premi Dona i Esport i Quadern Dones i Esport (Capítol II - serveis)	150.000 €
Subvencions esport federat femení (Capítol IV - subvencions)	500.000 €
Equip tècnic (Capítol I - personal)	162.000 €
Pressupost altres actuacions de la mesura de govern (Capítol II - serveis)	54.000 €
Formacions de gènere Oficina de l'Esport (Capítol II - serveis)	10.000 €
Total IBE 2022- 2025	866.000 €

**Ajuntament
de Barcelona**

Institut Barcelona Esports
Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps